

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ІВАНА ПУЛЮЯ**

Кафедра бухгалтерського обліку та аудиту

**МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ І ЗАВДАННЯ
ДЛЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ**

з дисципліни:

**«НАУКОВІ ДОСЛІДЖЕННЯ
В БУХГАЛТЕРСЬКОМУ ОБЛІКУ »**

для магістрів V курсу усіх форм навчання
спеціальності 071 “Облік і оподаткування”

Затверджено на засіданні кафедри
бухгалтерського обліку та аудиту
Протокол № 1 від 28.08.2019 року

ТЕРНОПІЛЬ-2019

Методичні вказівки і завдання для практичних занять з дисципліни “Наукові дослідження в бухгалтерському обліку” для магістрів V курсу усіх форм навчання спеціальності 071 “Облік і оподаткування”// Укладач: к.е.н., проф. Білоус О.С.
— Тернопіль: ТНТУ, 2019. – 46 с.

Укладачі: Білоус Ольга Степанівна

кандидат економічних наук, професор, завідувач кафедри
бухгалтерського обліку та аудиту ТНТУ

Рецензент: Кравчук Наталія Василівна

к.е.н., доц., кафедри бухгалтерського обліку та аудиту ТНТУ

СТРУКТУРА ЗАЛІКОВОГО КРЕДИТУ
дисципліни
«Наукові дослідження в бухгалтерському обліку»
Структура навчальної дисципліни

Показник	Всього годин	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів/годин	4	4
Аудиторні заняття, год.	42	20
Самостійна робота, год.	78	100
Аудиторні заняття:		
лекції, год.	28	10
лабораторні заняття, год.	-	-
практичні заняття, год.	14	10
семінарські заняття, год.	-	-
Самостійна робота:		
опрацювання лекційного матеріалу, підготовка до практичних занять	28	28
опрацювання окремих розділів програми, які не виносяться на лекції	18	24
виконання індивідуальних навчально-дослідних завдань	-	12
виконання курсових робіт	-	-
підготовка та складання екзамену, рефератів, тестування	28	32
Залік	4	4

Частка годин самостійної роботи студента:
денна форма навчання – 65 %;
заочна (дистанційна) форма навчання – 83,3 %.

ПЕРЕЛІК ПРАКТИЧНИХ, СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

з дисципліни

«Наукові дослідження в бухгалтерському обліку»

Номер ПР (СР)	Тема практичного (семінарського) заняття
Модуль 1 Загальна методологія науково-дослідницької діяльності	
1	Тема 1. Поняття науки та її нормативне регулювання Тема «Поняття науки та її нормативне регулювання» 1.1. Поняття науки та її функцій. 1.2. Наукова діяльність та глобалізація науки. 1.3. Структура і класифікація науки. 1.4. Законодавчо-нормативне регулювання науки в Україні [3; 10-14], [5].
2	Тема 2. Бухгалтерський облік як наука Тема «Бухгалтерський облік як наука» 2.1. Особливості бухгалтерського обліку як науки. 2.2. Теорії та методологія бухгалтерського обліку. 2.3. Українські вчені – творці бухгалтерської науки [8; 14-22], [9].
3	Тема 3. Методологічні засади наукових досліджень Тема «Методологічні засади наукових досліджень» 3.1. Об'єкт та предмет наукового дослідження, їх класифікація. 3.2. Методи дослідження та їх класифікація. 3.3. Процес наукового дослідження та його стадії [3], [4; 3-18].
Модуль 2 Інформаційне забезпечення та впровадження наукових досліджень	
4	Тема 4. Методика виконання наукових досліджень Тема «Методика виконання наукових досліджень» 4.1. Загальнонаукові методи дослідження. 4.2. Методи теоретичних досліджень. 4.3. Критерії вибору методології дослідження. 4.4. Конкретно-наукові (емпіричні) методи дослідження. 4.5. Процедури у наукових дослідженнях. 4.6. Підходи та критерії вибору методів в економічних дослідженнях [3], [4], [10], [11], [12].
5	Тема 5. Інформаційне забезпечення наукових досліджень Тема «Інформаційне забезпечення наукових досліджень» 5.1. Класифікація інформаційного забезпечення науково-дослідного процесу. 5.2. Бібліотечно-бібліографічні джерела інформації у наукових

	<p>дослідженнях.</p> <p>5.3. Бібліографічні джерела економічної інформації.</p> <p>5.4. Поняття автоматизованої системи обробки інформації (АСОІ).</p> <p>5.5. Сучасні комп'ютерні технології та Інтернет в економічних дослідженнях</p> <p>[1; 14-22], [15].</p>
6	<p>Тема 6. Впровадження результатів наукових досліджень</p> <p>Тема «Впровадження результатів наукових досліджень»</p> <p>6.1. Способи оприлюднення та апробації наукових результатів.</p> <p>6.2. Порядок проведення наукових конференцій, симпозіумів, семінарів</p> <p>[3], [4], [10], [11], [17].</p>
Разом за 1 семестр 12 годин практичних (семінарських) занять	
Разом з дисципліни 12 годин практичних (семінарських) занять	

ТЕМА 1. ПОНЯТТЯ НАУКИ ТА ЇЇ НОРМАТИВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ

План практичного заняття:

- 1.1. Поняття науки та її функцій.
- 1.2. Наукова діяльність та глобалізація науки.
- 1.3. Структура і класифікація науки.
- 1.4. Законодавчо-нормативне регулювання науки в Україні

Питання для перевірки знань:

1. Дайте визначення змісту науки залежно від ролей, які вона виконує в суспільстві.
2. Які функції науки? Яка з них, на Вашу думку, є головною?
3. Що є об'єктом науки? На які блоки вона поділяється залежно від об'єкта, що досліджується?
4. Дайте визначення науковій діяльності і перелічите її форми.
5. В чому полягає наукознавство? Дайте характеристику його розділам.
6. Які напрямки наукової інтеграції України у світове співтовариство в умовах глобалізації науки?
7. Перелічите форми міжнародного наукового співробітництва.
8. В чому полягає зміст наступних понять: науковий закон, науковий факт, категорія, принцип, постулат, правило, теорія?
9. Наведіть діючу в Україні класифікацію наук, затверджену ВАК.
10. Дайте характеристику організації наукової діяльності в Україні.
11. Які законодавчо-нормативні акти регулюють наукову діяльність в Україні?

Практичні завдання

1. Знання є найважливішою складовою змісту освіти, його ядром. На основі знань формуються вміння, навички, розумові і практичні дії. Складіть таблицю під назвою “Види знань у наукових працях учених”.
2. Існують різні підходи до класифікації видів наук, описані в багатьох наукових джерелах. На їх основі відобразіть схематично класифікацію наук.
3. Враховуючи норми Закону України “Про наукову та науково-технічну діяльність”, наведіть об'єкти і суб'єкти наукової діяльності з короткою їх характеристикою.
4. У сучасних умовах господарювання найбільш складні і досконалі класифікації дає наука, що систематизує в них результати попереднього розвитку класифікацій галузей знання і одночасно дає перспективу подальших досліджень. Покажіть схематично класифікацію наук.
5. Цілей і вирішення завдань наукової діяльності досягають шляхом застосування державних методів регулювання, що відображені у нормативно-правових актах. Розкрийте у табличній формі нормативно-правове регулювання наукової діяльності за принципом: нормативно-правовий акт, характеристика.

6. У світовому науковому середовищі наукові дослідження виконують переважно організації і підрозділи, які займаються цим видом діяльності професійно, беруть участь у міжнародному науково-технічному співробітництві, що є доказом економічної та політичної доцільності наукових досліджень. Складіть таблицю “Вищі державні наукові центри світу”.

Тематика рефератів:

1. Організація науково-дослідної роботи у вищому навчальному закладі.
2. Становлення та розвиток бухгалтерського обліку як науки в Україні.
3. Наука як система уявлень про світ.

Рекомендована література:

[3] 10-14, [5]

Тестові завдання:

1. Наука – це:

- А) система знань;
- Б) форма суспільної свідомості;
- В) сфера людської діяльності;
- Г) все перелічене вище.

2. До функції науки не належить:

- А) пізнавальна функція;
- Б) культурно-виховна функція;
- В) практична функція;
- Г) немає правильної відповіді.

3. За об’єктною ознакою наука поділяється на наступні блоки:

- А) природничі науки, суспільні науки, науки про мислення;
- Б) фундаментальна наука, прикладна наука, наукознавство;
- В) технічні науки, історико-економічні науки, філософські науки;
- Г) немає правильної відповіді.

4. Формами наукової діяльності є:

- А) природничі науки, суспільні науки, науки про мислення;
- Б) пізнавальна, культурно-виховна, практична;
- В) фундаментальна наука, прикладна наука, наукознавство;
- Г) немає правильної відповіді.

5. Наукознавство – це:

- А) вивчення історії розвитку науки;
- Б) комплекс наукових дисциплін, що узагальнюють і досліджують закономірності функціонування науки;

В) дослідження системи методів у науці, складання моделей наукової діяльності і окремих її видів;

Г) розробка міжнародних і національних систем понять і термінології, стильових особливостей викладення результатів наукових досліджень.

6. Напрямками наукової інтеграції України у світове співтовариство є:

А) використання досягнень світової науки, наукове співробітництво, інтеграції української науки в світову;

Б) провадження спільних наукових досліджень, проведення міжнародних конференцій, взаємний обмін науковими кадрами; В) взаємний обмін науковою та науково-технічною інформацією, взаємний обмін науковими кадрами, спільні дослідження у міжнародних колективах спеціалістів;

Г) немає правильної відповіді.

7. Науковий закон – це елемент науки, що:

А) відображає особливості предмета, змісту і методу науки;

Б) є віддзеркаленням об'єктивних властивостей речей і процесів;

В) є основним вихідним положенням теорії, вчення, науки, світогляду;

Г) є головним елементом науки і являє собою філософську категорію, що відображає істотні, загальні, необхідні, стійкі, повторювані відношення та залежності між предметами і явищами об'єктивної дійсності, що впливають з їхньої сутності.

8. Що не є складовим елементом науки?

А) постулат;

Б) категорія;

В) закон;

Г) аналіз і синтез

9. До якої групи економічних наук входить статистика?

А) Кількісні методи в економіці;

Б) Економіка підприємства та управління виробництвом;

В) Світове господарство і міжнародні економічні відносини;

Г) Механізми регулювання економіки.

10. Вищою науковою організацією України є:

А) Міністерство освіти і науки України;

Б) Національна академія наук України;

В) Вищий навчальний заклад;

Г) Вища атестаційна комісія України.

11. Який закон визначає засади підготовки наукових і науково-педагогічних працівників у вузі?

А) Закон України «Про наукову та науково-технічну діяльність»;

Б) Закон України «Про вищу освіту»;

В) Закон України «Про інноваційну діяльність»;

Г) Закон України «Про ліцензування певних видів господарської діяльності».

12. Знання – це:

а) сукупність методологічних регуляторів, що значною мірою забезпечують спрямованість, рух пізнання до змістовно істинних результатів;

б) відображення об'єктивної реальності у свідомості людини, що ідеально відтворює об'єктивні закономірні зв'язки реального світу;

в) процес вивчення певного об'єкта (предмета або явища); установлення закономірностей його виникнення, розвитку і перетворення, вивчення взаємодії

між явищами з метою раціонального використання отриманих результатів у практичній діяльності людей;

г) найбільш відпрацьовані і визнані нові теорії або сукупності взаємопов'язаних теорій (методів), що стосуються одного об'єкта досліджень і розробок, але ґрунтуються на різних аксіоматичних доктринах та концептуальних засадах.

13. Наука – це:

а) одна з форм суспільної свідомості, що дає об'єктивну картину світу; система знань про закони розвитку природи і суспільства.

б) це характеристика вищої освіти з ознаками сформованості інтелектуальних якостей особи;

в) ґрунтовні теоретичні знання з обраної теми та проблемний виклад теоретичного матеріалу;

г) теоретична систематизація об'єктивних знань про дійсність; одна з форм суспільної свідомості.

14. Під поняттям “постулат” розуміють:

а) професора у певній галузі знань;

б) те, що завжди, за будь-яких умов, без будь-якого винятку властиве певному явищу;

в) попереднє припущення у певній науковій теорії, прийняте як початкове, не доведене в її межах положення;

г) сукупність методологічних регуляторів, що значною мірою забезпечують спрямованість, рух пізнання до змістовно істинних результатів.

15. Наукова ідея при формуванні наукових знань є поняттям:

а) первинним;

б) вторинним;

в) другорядним;

г) основним.

16. Принцип – це:

а) головне вихідне положення будь-якої наукової теорії, вчення, науки чи світогляду, виступає як перше і найабстрактніше визначення ідеї, як початкова форма систематизації знань.

б) логічне узагальнення досвіду, суспільної практики;

в) теоретична систематизація об'єктивних знань про дійсність; одна з форм суспільної свідомості;

г) те, що завжди, за будь-яких умов, без будь-якого винятку властиве певному явищу.

17. Наукові закони – це:

а) внутрішній суттєвий стійкий взаємозв'язок явищ у природі і суспільстві, що зумовлює їх закономірний розвиток,

б) сукупність методологічних регуляторів, які значною мірою забезпечують спрямованість, рух пізнання до змістовно істинних результатів;

в) прояв істотного необхідного зв'язку явищ, внутрішнього зв'язку між причиною і наслідком, що зумовлює певний закономірний розвиток явищ;

г) немає правильного визначення.

18. За визначенням ... знання – це перевірений практикою результат пізнання дійсності, правильне її відображення у мисленні людини; володіння досвідом і розумінням, що є правильним і суб'єктивно, і об'єктивно, і на підставі яких можна побудувати судження та висновки:

- а) філософського енциклопедичного словника;
- б) Платона;
- в) М. В.Корягіна;
- г) Н. М.Малюги.

19. Ознаками наукових знань є:

- а) історичність, повторюваність та постійність;
- б) системність, комплексність та загальність;
- в) мінливість, удосконалюваність та унікальність;
- г) загальність, перевіреність наукових фактів та відтворюваність фактів.

20. Вивчення праць науковців дає змогу назвати наукове і початкове знання як:

- а) види знань;
- б) типи знань;
- в) класифікації знань;
- г) характеристику знань.

21. Л. Зоріна дає характеристику таких видів знань:

- а) наукове і навчальне знання;
- б) явні та неявні знання;
- в) основні і допоміжні знання;
- г) інтуїтивне та демонстративне знання.

22. Критеріями науковості, за якими відрізняється наука від інших форм пізнання, є:

- а) об'єктивність, системність, обґрунтованість;
- б) істинність, точність, правдивість;
- в) проблемність, невизначеність, удосконалюваність;
- г) ідеалізація, досконалість, правдивість.

23. Суспільні, природничі і технічні науки – це поділ науки на види за:

- а) типом і видом пізнання;
- б) способом та суб'єктом пізнання;
- в) предметом і методом пізнання;
- г) об'єктом і предметом пізнання.

24. За співвідношенням із практикою виділяють такі види науки:

- а) фундаментальні, прикладні та науково-технічні розробки;
- б) суспільні і природничі;
- в) технічні та суспільні;
- г) природничі і технічні.

25. Опис, виховання, пізнання, конструювання, передбачення – це:

- а) види науки;
- б) функції науки;
- в) типи науки;
- г) класифікації науки.

26. Поняття науки потрібно розглядати з двох основних позицій:

- а) з практичної і теоретичної;
- б) як певний вид суспільного поділу праці;
- в) як сукупність знань та як певний вид діяльності; г) як систему наукової діяльності.

27. Специфічні, загальні та особливі закони, – це:

- а) види законів;
- б) типи законів;
- в) форми законів;
- г) класифікація законів.

28. Гіпотези як і ідеї мають імовірнісний характер і проходять у своєму розвитку три стадії:

- а) висунення, формулювання та накопичення фактичного матеріалу;
- б) висунення, обґрунтування та формулювання припущень;
- в) накопичення фактичного матеріалу; формулювання та обґрунтування гіпотези; перевірка отриманих результатів на практиці;
- г) формулювання, перевірка та висунення гіпотези.

29. Науково-технічна, науково-організаційна та науково-педагогічна діяльність – це:

- а) види наукової діяльності;
- б) типи наукової діяльності;
- в) форми наукової діяльності;
- г) класифікація наукової діяльності.

30. Суб'єкт наукової діяльності трактують у кількох значеннях:

- а) як окремий народ, усе людство і нація;
- б) як аспірант, студент вищого навчального закладу та учень школи;
- в) як громадська, наукова організація та науково-дослідне співтовариство;
- г) як окремий учений, особливе співтовариство та як усе людство.

31. Суб'єктами наукової і науково-технічної діяльності є вчені, наукові працівники, науково-педагогічні працівники, а також наукові установи, наукові організації, вищі навчальні заклади III–IV рівнів акредитації, громадські організації у науковій та науково-технічній діяльності відповідно до норм:

- а) Закону України “Про наукову та науково-технічну діяльність”;
- б) Закону України “Про освіту”;
- в) Закону України “Про наукову діяльність”;
- г) Закону України “Про науково-технічну діяльність”.

32. Вирізняють такі основні тенденції еволюції класифікації наук:

- а) від формальних побудов до діалектичних, від часткової діалектики до їх повноти;
- б) від формальних побудов до неформальних та від діалектичних побудов до недіалектичних;
- в) від часткових побудов до загальних і від діалектичних побудов до недіалектичних;

г) від формальних побудов до неформальних і від часткових побудов до загальних.

33. Виділяє теоретичні, практичні, творчі, поетичні науки:

- а) Сократ;
- б) Платон;
- в) Аристотель;
- г) Ньютон.

34. Основні види наук за класифікацією Огюста Конта:

- а) математика, фізика, хімія, біологія і соціологія;
- б) природознавство, математика, фізика, хімія, біологія;
- в) суспільствознавство, соціологія, математика, фізика, хімія;
- г) географія, соціологія, суспільствознавство, математика, фізика, хімія;

35. Фундаментальні та прикладні науки – це класифікація наук за:

- а) співвідношенням із теорією;
- б) прикладними ознаками;
- в) соціологічним напрямом;
- г) співвідношенням із практикою.

36. У сучасному наукознавстві виокремлюють два напрями наук:

- а) природничий і гуманітарний;
- б) природний і соціальний;
- в) гуманітарний і точний;
- г) суспільний і природничий.

37. Об'єктом дослідження природничих наук є:

- а) людина;
- б) суспільство;
- в) всесвіт;
- г) природа.

38. Основним нормативним актом, що регулює наукову діяльність в Україні, є:

- а) Бюджет;
- б) Закон України “Про наукову і науково-технічну діяльність”;
- в) Закон України “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність”;
- г) Укази Президента України.

39. Вищим державним науковим центром є:

- а) Українська академія наук;
- б) Всеукраїнська академія наук;
- в) Національна академія наук України;
- г) Академія наук УРСР.

40. На сьогоднішній день НАН України складається з:

- а) шести регіональних центрів;
- б) двох регіональних центрів;
- в) трьох регіональних центрів;
- г) семи регіональних центрів.

41. Природні властивості, зв'язки і відношення речей, які “працюють” у світі людської культури у вигляді природних наук, технічних винаходів і пристосувань, виробничих технологій і т.д. – це предметна галузь:

- а) технічного напрямку науки;
- б) гуманітарного напрямку науки;
- в) природничого напрямку науки;
- г) соціального напрямку науки.

42. Галузі науки в Україні на офіційному рівні визначає:

- а) керівництво Вищих навчальних закладів;
- б) Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України;
- в) Вища атестаційна комісія (ВАК) України;
- г) Президент України.

43. Визначають дію економічних законів у загальнотеоретичному і політекономічному аспектах, а також відображення їх у мікро- та макроекономіці, досліджують розвиток економічної думки:

- а) бухгалтерські науки;
- б) політекономічні науки;
- в) макроекономічні науки;
- г) економічні науки.

44. Класифікацію наукових досліджень поділяють на:

- а) природну і штучну;
- б) чуттєву і природну;
- в) часову і штучну;
- г) природну і часову.

45. Який із зазначених нижче законів визначає правову охорону винаходів (корисних моделей), право та на порядок одержання патенту, права та обов'язки, що впливають з патенту, припинення дії патенту та визнання його недійсним, захист прав:

- а) Закон України “Про наукову діяльність”;
- б) Закон України “Про науку”;
- в) Закон України “Про охорону прав на винаходи і корисні моделі”;
- г) Закон України “Про охорону прав”.

46. У США вищим державним науковим центром є:

- а) Національна академія наук Америки;
- б) Національна академія наук США;
- в) Національна академія наук Вашингтона;
- г) Національна академія наук Чікаго.

47. “Від диференціації наук до їх інтеграції; від координації наук до їх субординації; від суб'єктивності до об'єктивності в обґрунтуванні зв'язку наук; від ізольованості наук до міждисциплінарності; від однотипності до розгалуженості в зображенні класифікації наук” – це основні аспекти еволюції такої класифікаційної ознаки, як:

- а) від формальних побудов до діалектичних;
- б) від вчорашнього дня до сьогоднішнього;
- в) від формальних побудов до неформальних побудов;

г) від часткової діалектики до її повноти.

48. Управління науковою діяльністю в Україні організоване за:

- а) територіально-галузовим принципом;
- б) територіальним принципом;
- в) галузовим принципом;
- г) соціальним принципом.

49. Академія наук поділяється на два відділення: гуманітарні науки та природничі науки – у:

- а) Китаї;
- б) США;
- в) Японії;
- г) Україні.

50. Основною тенденцією став рух до дедалі більшого і послідовнішого поширення діалектики на самі основи класифікації наук і взагалі на всі її ланки і деталі в еволюції:

- а) античних наук;
- б) сучасних класифікацій наук
- в) середньовічних наук;
- г) наук епохи Відродження.

51. Вищий державний науковий центр був перейменований у Національну академію наук України (НАН) у:

- а) 2000 р.;
- б) 2001 р.;
- в) 1991 р.;
- г) 1994 р.

ТЕМА 2. БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК ЯК НАУКА

План заняття:

1. Особливості бухгалтерського обліку як науки.
2. Теорії та методологія бухгалтерського обліку.
3. Українські вчені – творці бухгалтерської науки.

Питання для перевірки знань:

1. Виникнення бухгалтерського обліку та його характеристика.
2. Облікові вимірники.
3. Види господарського обліку.
4. Завдання бухгалтерського обліку і вимоги, що ставляться до нього.
5. Предмет бухгалтерського обліку і його об'єкти.
6. Метод бухгалтерського обліку і його складові.
7. Система рахунків бухгалтерського обліку і подвійний запис.
8. Класифікація рахунків бухгалтерського обліку.
9. Документація та інвентаризація.
10. Українські науковці з бухгалтерського обліку.

Реферативні виступи:

1. Бухгалтерський облік в системі господарського обліку України.
2. Становлення бухгалтерського обліку як науки в Україні.
3. Бухгалтерський облік у працях провідних вчених-науковців.

Практичні завдання

1. Однією з характеристик, яка визначає бухгалтерський облік як науку, є наявність розвиненої системи наукових теорій. Лише в умовах побудови бухгалтерського обліку як системи теорій може відбуватись синтез наукового знання, який може свідчити про зрілість бухгалтерського обліку як науки. Оформіть у вигляді таблиці суть облікових теорій за принципом “Теорія – основні положення”. Додатково відмітьте відмінності кожної з теорій.

2. Із Середньовіччя у бухгалтерській науковій думці починається безпосереднє регулювання господарських операцій за допомогою обліку. В цей же час складаються основні системи господарського обліку. Покажіть схематично та охарактеризуйте основні системи господарського обліку.

3. Відповідно до здійснених досліджень щодо розвитку бухгалтерського обліку як науки у різних країнах складіть таблицю за формою: № з/п, Країна, Характеристика розвитку бухгалтерського обліку як науки.

Рекомендована література:

[8] 27-35, [9]

Тестові завдання:

1. Який державний орган здійснює методологічне керівництво бухгалтерським обліком для господарюючих суб’єктів в Україні?

- А) Держказначейство;
- Б) Держкомстат;
- В) Міністерство економіки та європейської інтеграції;
- Г) Міністерство фінансів.

2. Стандарти бухгалтерського обліку – це:

- а) документи щодо організації та ведення бухгалтерського обліку, затверджені Державним комітетом із стандартизації та сертифікації;
- б) нормативні документи, що визначають правила та процедури ведення бухгалтерського обліку та складання звітності;
- в) загальноприйняті процедури відображення господарських операцій.

3. Основні засади організації та ведення бухгалтерського обліку в Україні визначені:

- а) законом;
- б) Національним Положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку;
- в) Міжнародними стандартами бухгалтерського обліку.

4. В Україні обов’язковим є ведення:

- а) бухгалтерського обліку;
- б) виробничого обліку;

- в) управлінського обліку;
- г) фінансового обліку

5. Яке поняття є найбільш широким?

- а) бухгалтерського обліку;
- б) виробничого обліку;
- в) управлінського обліку;
- г) фінансового обліку

6. Відкритою для користувачів є інформація:

- а) бухгалтерського обліку;
- б) виробничого обліку;
- в) управлінського обліку;
- г) фінансового обліку

7. Завершальним етапом ведення фінансового обліку є :

- а) запис господарських операцій на рахунки бухгалтерського обліку;
- б) складання журналів і відомостей до них;
- в) завершення оформлення Головної книги;
- г) складання звітності.

8. Для чого призначені активні рахунки?

- а) для обліку господарських засобів і коштів;
- б) для обліку джерел господарських засобів;
- в) для обліку розрахунків;
- г) інший варіант відповіді.

9. Для чого призначені пасивні рахунки?

- а) для обліку витрат на виробництво;
- б) для обліку господарських процесів;
- в) для обліку джерел формування господарських засобів.

10. Які рахунки активні відносно балансу?

- 1) Короткострокові векселі видані в національній валюті;
- 2) Розрахунки за податками;
- 3) Короткострокові векселі отримані в національній валюті;
- 4) Фінансові результати;
- 5) Інші рахунки в банках;
- 6) Поточні рахунки в іноземній валюті;
- 7) Паливо.

11. В чому полягає сутність подвійного запису?

- а) одна і та ж операція відображаються за дебетом і кредитом рахунка;
- б) одна операція відображається за дебетом одного і кредитом іншого рахунка;
- в) одна операція відображається в подвійній сумі;
- г) інші варіанти відповіді.

12. В якому випадку кінцеве сальдо пасивного рахунка дорівнює 0?

- а) якщо на протязі місяця на рахунок не відбувався рух;
- б) якщо сума початкового сальдо та обороту за кредитом дорівнює обороту за дебетом;
- в) якщо оборот за дебетом дорівнює обороту за кредитом;

г) в обліку такого не буває.

13. Схематичне відображення активних рахунків:

- а) сальдо Д-т, оборот Д-т – зменшення, оборот К-т – збільшення;
- б) сальдо Д-т, оборот Д-т – збільшення, оборот К-т – зменшення;
- в) сальдо К-т, оборот Д-т – зменшення, оборот К-т – збільшення;
- г) сальдо К-т, оборот Д-т – збільшення, оборот К-т – зменшення.

14. Схематичне відображення пасивних рахунків:

- а) сальдо Д-т, оборот Д-т – зменшення, оборот К-т – збільшення;
- б) сальдо Д-т, оборот Д-т – збільшення, оборот К-т – зменшення;
- в) сальдо К-т, оборот Д-т – зменшення, оборот К-т – збільшення;
- г) сальдо К-т, оборот Д-т – збільшення, оборот К-т – зменшення.

15. Що відноситься до власних джерел формування засобів?

- а) заборгованість за податками й платежами;
- б) кредиторська заборгованість;
- в) прибуток;
- г) статутний капітал;
- д) кредити банків;

16. Як визначається кінцеве сальдо по активному рахунку?

- а) дебетове сальдо на початок періоду плюс обороти за кредитом мінус обороти за дебетом рахунку;
- б) початкове сальдо за дебетом плюс обороти за дебетом мінус обороти за кредитом;
- в) обороти за дебетом плюс початкове сальдо за дебетом мінус обороти за кредитом контррахунку.

17. Як визначити сальдо кінцеве по пасивному рахунку?

- а) як різниця між оборотами за дебетом і кредитом рахунку;
- б) дебетове сальдо на початок періоду плюс обороти за кредитом мінус обороти за дебетом рахунку;
- в) початкове сальдо за кредитом плюс обороти за кредитом мінус обороти за дебетом рахунку.

18. Облік виник приблизно:

- а) 1000 років тому;
- б) 6000 років тому;
- в) 9000 років тому;
- г) 2000 років тому.

19. Першопочатково найбільш організованою була система обліку в Єгипті, Греції і Римі, де облік вже тоді забезпечував:

- а) фіксацію фактів господарського життя з метою наступного контролю;
- б) систематичне перераховування майна для забезпечення його збереження, раціонального використання та примноження;
- в) фіксацію кількісного складу наявних предметів;
- г) регулювання господарських операцій.

20. Характеристика: “наявність розвиненої системи наукових теорій” визначає бухгалтерський облік як:

- а) навчальну дисципліну;

- б) практичну діяльність;
- в) систему наукових поглядів;
- г) науку.

21. Наприкінці XIX – на початку XX ст. в Італії бухгалтерський облік має два напрямки розвитку:

- а) юридичний і економічний;
- б) історичний і економічний;
- в) юридичний і соціальний;
- г) історичний і соціальний.

22. Наукове дослідження у галузі бухгалтерського обліку можна описати такою функцією:

а) {бухгалтерське наукове дослідження, кінцева мета, предметна область, інформаційне забезпечення, методичне забезпечення, програмне і технічне забезпечення, час реалізації задачі, витрати на реалізацію задачі};

б) {кінцева мета, предметна область, інформаційне забезпечення, методичне забезпечення, програмне і технічне забезпечення, час реалізації задачі};

в) {бухгалтерське наукове дослідження, інформаційне забезпечення, методичне забезпечення, програмне і технічне забезпечення, час реалізації задачі, витрати на реалізацію задачі};

г) {бухгалтерське наукове дослідження, кінцева мета, предметна область, інформаційне забезпечення, методичне забезпечення, програмне і технічне забезпечення}.

23. Що розуміють під теорією обліку:

а) сукупність роздумів, які формують наукові принципи й методи для пояснення тих чи інших технічних прийомів облікової практики.

б) наукові принципи й методи, що дають змогу проаналізувати вплив на них різних факторів і запропонувати заходи щодо використання їх у практичній діяльності суб'єктів господарювання;

в) вчення про узагальнений досвід (практику), що формує наукові принципи й методи, дає змогу проаналізувати вплив на них різних факторів і запропонувати заходи щодо використання їх у практичній діяльності суб'єктів господарювання;

г) вчення, що дає змогу проаналізувати вплив різних факторів на науку і запропонувати заходи щодо використання їх у практичній діяльності суб'єктів господарювання.

24. Приблизно в VI ст. до н. е. в Греції з'явилися:

- а) банки;
- б) підприємства;
- в) страхові компанії;
- г) ломбарди.

25. У Німеччині облік поділявся на:

- а) купівельний і торговий;
- б) промисловий і виробничий;
- в) торговий і виробничий;

г) купівельний і промисловий.

26. Наукова робота у сфері методології, організації, методики облікового забезпечення господарської діяльності окремих суб'єктів господарювання – це:

- а) дослідження у галузі аудиту;
- б) дослідження у галузі бухгалтерського обліку;
- в) дослідження у галузі економічного аналізу;
- г) дослідження у галузі контролю.

27. Феноменологічні і нефеноменологічні теорії – це класифікація теорій:

- а) М.Х. Жебрака;
- б) Г.І. Рузавіна;
- в) А.І. Лозінського;
- г) П.С. Балицького.

28. Класифікація основних видів наукових досліджень у галузі бухгалтерського обліку:

- а) позитивні, негативні, кількісні, якісні, зображальні, аналітичні, прикладні, фундаментальні;
- б) кількісні, якісні, зображальні, аналітичні, прикладні, фундаментальні, логічні;
- в) кількісні, розрахункові, зображальні, аналітичні, прикладні, фундаментальні, теоретичні;
- г) позитивні, нормативні, кількісні, якісні, описові, аналітичні, прикладні, фундаментальні.

29. Основні тематики бухгалтерських наукових досліджень можна згрупувати за такими напрямками:

- а) дослідження у сфері контролінгу, обліку у бюджетних установах, ІС, аудиту, оподаткування, аналізу і контролю;
- б) дослідження у сфері фінансового обліку, управлінського обліку, екаунтінгу, зовнішньоекономічної діяльності;
- в) дослідження у сфері фінансового обліку, управлінського обліку, інформаційних систем, аудиту, оподаткування, аналізу і контролю;
- г) дослідження у сфері фінансового обліку, обліку у різних галузях економіки, обліку за МСФЗ (МСБО) і контролю.

30. За все треба платити; закон зворотної сили не має; при взаємовиключних законах не можна застосовувати жодного з них – це постулати:

- а) грецького права у бухгалтерському обліку;
- б) візантійського права у бухгалтерському обліку;
- в) римського права у бухгалтерському обліку;
- г) середньовічного права у бухгалтерському обліку.

31. Проф. К.Т. Дівайн (1960 р.) виділив у бухгалтерському обліку:

- а) теорії бухгалтерського обліку;
- б) гіпотези бухгалтерського обліку;
- в) концепції бухгалтерського обліку;

г) сфери дослідження в теорії бухгалтерського обліку.

32. Метою нормативних наукових досліджень у галузі бухгалтерського обліку є:

а) розробка методики аудиту як у цілому, так і в розрізі окремих господарських операцій;

б) розробка методики управлінського обліку як у цілому, так і у розрізі окремих господарських операцій;

в) розробка методики бухгалтерського обліку як у цілому, так і у розрізі окремих господарських операцій;

г) розробка методики обліку у бюджетних установах як у цілому, так і у розрізі окремих господарських операцій.

33. Бухгалтерський облік як наука сформувався:

а) на початку XIX ст.;

б) наприкінці XIX ст.;

в) у середині XIX ст.;

г) у першій половині XIX ст.

34. Вивчення впливу інформації фінансових звітів підприємств на ринкову вартість їх акцій здійснюється під час:

а) позитивного наукового дослідження у галузі бухгалтерського обліку;

б) нормативного наукового дослідження у галузі бухгалтерського обліку;

в) кількісного наукового дослідження у галузі бухгалтерського обліку;

г) якісного наукового дослідження у галузі бухгалтерського обліку.

35. Дослідження у сфері фінансового обліку – це:

а) наукові дослідження, в яких розглядаються питання прийняття рішень керівниками різних рівнів підприємства на основі інформації, яка формується в системі управлінського обліку;

б) наукові дослідження, які стосуються змісту та структури фінансової звітності, обліку окремих видів активів, зобов'язань та власного капіталу, а також прийняття управлінських рішень на основі інформації системи фінансового обліку;

в) наукові дослідження, присвячені питанням вдосконалення організації та методики ведення бухгалтерського обліку за допомогою автоматизованих систем;

г) наукові дослідження, метою яких є розгляд окремих питань організації та здійснення аналізу і контролю на підприємствах.

36. Постулати римського права, що використовуються в бухгалтерському обліку:

а) за все треба платити; закон зворотної сили не має; при взаємовиключних законах не можна застосовувати жодного з них;

б) все можна одержати безкоштовно; закон зворотної сили не має; при взаємовиключних законах не можна застосовувати жодного з них;

в) за все треба платити; закон має зворотню силу; при взаємовиключних законах не можна застосовувати жодного з них;

г) за все треба платити; закон зворотної сили не має; при взаємовиключних законах необхідно застосовувати один з них.

37. Теорія була висунута у XX столітті Є. Є. Сиверсом і А. М. Вольфом, розвинена в подальшому М. А. Блатовим; виокремлює три головні групи цінностей: речові, грошові й умовні:

- а) обмінна теорія;
- б) логічна теорія;
- в) філософська теорія;
- г) балансова теорія.

ТЕМА 3. МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

План заняття:

1. Об'єкт та предмет наукового дослідження, їх класифікація.
2. Методи дослідження та їх класифікація.
3. Процес наукового дослідження та його стадії.

Дайте відповіді на запитання:

1. Дайте визначення понять наукове дослідження, “науково-дослідний процес”
2. Що виступає об'єктом та предметом наукового дослідження; як співвідносяться між собою ці поняття?
3. Дайте визначення поняття “фактора” та його вплив на досліджуваний об'єкт.
4. Висвітліть класифікацію об'єктів наукового дослідження.
5. Дайте визначення понять “метод”, “методика” та “методологія”.
6. Розкрийте класифікацію методів наукового дослідження.
7. Охарактеризуйте загально філософські методи пізнання.
8. Розкрийте склад загальних методів досліджень.
9. Дайте характеристику частковим методам.
10. Наведіть приклади застосування методів дослідження, які з них використовує найчастіше при проведенні ваших власних досліджень.
11. Охарактеризуйте процес наукового дослідження
12. Висвітліть основні етапи науково дослідного процесу.
13. Дайте характеристику організаційного етапу.
14. Розкрийте сутність дослідного етапу наукового дослідження.
15. Охарактеризуйте етап узагальнення, апробації і реалізації результатів дослідження.

Реферативні виступи:

1. Планування і раціональна організація праці науковця.
2. Раціональний трудовий режим дослідника і організація робочого місця.

Практичні завдання

1. Під класифікацією об'єктів наукового дослідження розуміють їх поділ на

групи за певними ознаками з метою вивчення та наукового узагальнення. Покажіть схематично класифікацію об'єктів наукового дослідження за різними ознаками.

2. Актуальність наукового дослідження визначається тим, чи будуть його результати сприяти вирішенню конкретних практичних завдань або усуненню існуючих теоретичних суперечностей у галузі бухгалтерського обліку у цілому або в її окремих ділянках. Покажіть у табличній формі відмінності між фундаментальними і прикладними науковими дослідженнями.

3. Наведіть завдання наукового дослідження, поставлені дослідником, що опрацьовує наукову тему “Бухгалтерський облік і контроль витрат у системі управління підприємств”.

4. Під час здійснення наукових досліджень свідоме застосування науково обґрунтованих методів слід розглядати як найсуттєвішу умову отримання нових знань на основі здобутих наукових фактів. Покажіть у табличній формі найбільш поширені класифікаційні ознаки наукових методів та їх характеристику із наведенням власних прикладів.

5. Покажіть у табличній формі види і приклади спостережень у бухгалтерських наукових дослідженнях. Уточніть, це про що? - Вид спостереження, Характеристика, Приклад

6. У бухгалтерських наукових дослідженнях широко використовують емпіричні експериментальні методи. Наведіть у табличній формі найбільш поширені емпіричні експериментальні методи, їх характеристику та приклади.

Рекомендована література:

[3], [4] 3-18

Тестові завдання:

1. Наукове дослідження – це

- а) робота, у якій сформульовано і обґрунтовано предмет і об'єкт
- б) процес цілеспрямованого вивчення певного об'єкта (предмета або явища) використовуючи наукові методи з метою встановлення закономірностей його виникнення, розвитку і перетворення у практичній діяльності людей;
- в) це сукупність організаційних, методичних і технічних прийомів, здійснюваних за допомогою певних процедур;
- г) це дії, які конкретизують застосування методичних прийомів дослідження процесу відтворення необхідного продукту, забезпечують виявлення конфліктних ситуацій з метою їх своєчасного усунення та запобігання виникненню у підприємницькій діяльності.

2. Об'єкт наукового дослідження це:

- а) те, на що спрямована пізнавальна діяльність дослідника;
- б) процес або явище, яке породжує проблемну ситуацію і обране для дослідження;
- в) навколишній матеріальний світ і його відображення в дійсності;
- г) всі відповіді вірні.

3. У назві наукового дослідження завжди міститься:

- а) предмет і об'єкт дослідження;
- б) предмет дослідження;
- в) об'єкт дослідження;
- г) методи дослідження.

4. Предмет і об'єкт дослідження співвідносяться як:

- а) це не сумісні поняття;
- б) об'єкт є частиною предмету;
- в) предмет є частиною об'єкту;
- г) це ідентичні поняття

5. Наукові дослідження поділяються на:

- а) емпіричні та теоретичні;
- б) емпіричні, теоретичні та прості;
- в) прості і складні;
- г) об'єктні та предметні.

6. Сукупність способів (операцій) практичного впливу чи теоретичного освоєння об'єктивної дійсності з метою її пізнання – це

- а) прийом;
- б) фактор;
- в) метод;
- г) стадія.

7. Емпіричний рівень пізнання включає:

- а) описування;
- б) вимірювання;
- в) порівняння;
- г) всі відповіді вірні.

8. Фундаментальним, узагальненим методом пізнання дійсності є:

- а) історичний;
- б) діалектичний;
- в) системний;
- г) формалізація.

9. До загальнонаукових методів не відноситься:

- а) теоретичні;
- б) часткові;
- в) емпіричні;
- г) емпірико-теоретичні.

10. Емпірико-теоретичні методи включають:

- а) спостереження, вимірювання, порівняння, експеримент;
- б) сходження від абстрактного до конкретного, гіпотетико-дедуктивний, системний методи;
- в) аналіз і синтез, індукція та дедукція, аналогія, моделювання;
- г) гіпотетико-дедуктивний, системний, аналіз і синтез, індукція та дедукція,

11. Методи, що використовують абстрактні уявлення, ідеї, положення, які мають назву:

- а) емпіричні;

- б) загальнонаукові;
- в) емпірико-теоритичні;
- г) теоретичні

12. *Методологія – це:*

- а) вчення про методи пізнання та перетворення дійсності;
- б) сукупність прийомів, методів та процедур дослідження, що застосовуються в тій чи іншій соціальній галузі знань;
- в) філософське вчення про методи пізнання;
- г) концептуальний виклад мети, змісту, методів дослідження, які забезпечують отримання максимально об'єктивної, точної, систематизованої інформації про процеси та явища.

13. *Спостереження, обстеження, вибір критеріїв оцінки, збирання і групування інформації здійснюється на етапі:*

- а) вивчення;
- б) організації;
- в) дослідження;
- г) апробації.

14. *Сукупність організаційних, методичних і технічних прийомів, які здійснюються за допомогою певних процедур, це:*

- а) об'єкт дослідження;
- б) метод дослідження;
- в) наукове дослідження;
- г) науково-дослідний процес.

15. *На якому етапі науково-дослідного процесу здійснюється вивчення стану об'єкта дослідження:*

- а) організація;
- б) узагальнення;
- в) апробація;
- г) реалізація.

16. *Літературний виклад результатів дослідження це:*

- а) узагальнення;
- б) дослідження;
- в) апробація;
- г) реалізація.

17. *Колективне обговорення дослідження, результатом якого є його схвалення, ствердження або визнання є:*

- а) узагальнення;
- б) апробація;
- в) дослідження;
- г) реалізація.

18. *Виконання досліджень не включає:*

- а) доведення гіпотез;
- б) формування висновків;
- в) вивчення стану об'єкта дослідження;
- г) корегування попередніх результатів.

19. Визначення стану об'єкту дослідження і виконання організаційно-методологічної підготовки дослідження належить до:

- а) організаційної стадії;
- б) дослідної стадії;
- в) узагальнення результатів дослідження;
- г) стадії апробації.

20. Створення нової інформації полягає у:

а) упорядкуванні сукупності елементів арифметичних і логічних операцій, записаних будь-якою вихідною мовою.

б) визначенні стану об'єкту дослідження і виконання організаційно-методологічної підготовки досліджень;

в) у проведенні спостережень і виборі оціночних критеріїв, досліджуваних економічних процесів, а також збереженні і групуванні інформації.

г) виявленні недоробок, які потім усуваються дослідником.

21 Об'єкт наукового дослідження – це:

а) поділ предмета наукового дослідження на групи за певними ознаками з метою вивчення та наукового узагальнення;

б) те, на що спрямований процес пізнання науковця, це процес або явище, у межах якого виникають проблеми (чи проблема) для вивчення;

в) результат досягнення синтезу знань під час здійснення наукового дослідження;

г) безпосереднє вивчення явищ наукового дослідження.

22. За науковими рівнями ознак об'єкти наукового дослідження поділяють на:

а) теоретичні та емпіричні;

б) прості і складні;

в) натуральні і прості;

г) фізичні і складні.

23. Мета (ціль) наукового дослідження – це:

а) авторська стратегія в одержанні нових знань про об'єкт і предмет дослідження;

б) процес визначення проблеми наукового дослідження;

в) те, на що спрямований процес пізнання науковця;

г) це процес або явище, у межах якого виникають проблеми (чи проблема) для вивчення.

24. Визначити об'єкт наукового дослідження означає дати відповідь на запитання:

а) як здійснюється дослідження?

б) де здійснюється дослідження?

в) що розглядається у дослідженні?

г) ким здійснюється дослідження?

25. У наукових дослідженнях у галузі бухгалтерського обліку розрізняють такі види їх актуальності:

а) теоретична, емпірична;

б) фундаментальна, прикладна;

в) проста, складна;

г) натуральна, штучна.

26. Мета передбачає відповідь на запитання:

а) де і як бажає дослідник одержати результат?

б) за допомогою чого дослідник бажає одержати результат?

в) у який спосіб має бути одержаний результат дослідником?

г) що бажає одержати дослідник і яким має бути цей результат?

27. Поділ на групи об'єктів наукового дослідження за певними ознаками з метою вивчення та наукового узагальнення – це:

а) класифікація об'єктів наукового дослідження;

б) визначення об'єктів наукового дослідження;

в) порівняння об'єктів наукового дослідження;

г) обґрунтування об'єктів наукового дослідження.

28. В Україні прийнято під час здійснення наукових досліджень формувати наукову новизну отриманих результатів за допомогою використання таких слів і фраз:

а) досліджено..., систематизовано..., розкрито...;

б) сформовано..., розроблено..., аргументовано...;

в) вперше..., удосконалено..., набуло подальшого розвитку...;

г) проаналізовано..., досліджено..., вперше...

29. Скільки як мінімум підцілей необхідно виділяти у науковому дослідженні:

а) 2;

б) 3;

в) 5;

г) 6.

30. Класифікацію об'єктів наукового дослідження здійснюють за такими ознаками:

а) за науковими рівнями та за часом виконання;

б) за типами та за рівнем складності;

в) за функціями і за часом виконання;

г) за науковими рівнями і за ступенем складності.

31. За місцем здобутих знань у переліку відомих наукових даних можна виділити три рівні новизни досліджень:

а) перетворення відомих даних; розширення відомих даних; уточнення, конкретизація відомих даних;

б) формування нових даних; обґрунтування нових даних; уточнення нових даних;

в) пояснення відомих даних; узагальнення невідомих даних; аналіз відомих даних;

г) деталізація нових даних; трансформація відомих даних; висновки щодо дослідження.

32. “Виявлення залежностей, що існують між факторами; визначення зв'язків між певними явищами та умов для усунення недоліків у процесах” – це:

- а) гіпотези наукових досліджень;
- б) предмет наукових досліджень;
- в) цілі наукових досліджень;
- г) завдання наукових досліджень.

33. Предмет наукового дослідження – це:

- а) частина об'єкта, що безпосередньо піддається дослідженню і визначає його тему;
- б) авторська стратегія здобуття нових знань про об'єкт та предмет дослідження;
- в) процес визначення проблеми наукового дослідження;
- г) те, на що спрямований процес пізнання науковця.

34. Часткове нове поєднання ознак, включення нової ознаки, заміна частини ознак новими – це:

- а) типи наукової новизни;
- б) види наукової новизни;
- в) класифікація наукової новизни;
- г) форми наукової новизни.

35. Цілі наукового дослідження класифікують на такі:

- а) основні, допоміжні, теоретичні, практичні;
- б) теоретичні, емпіричні, фундаментальні, прикладні;
- в) прості, складні, натуральні, штучні;
- г) основні, допоміжні, прості, складні.

36. Характерною ознакою сучасної науки є:

- а) комплексний підхід до вивчення об'єктів наукового дослідження;
- б) деталізований підхід до вивчення об'єктів наукового дослідження;
- в) системний підхід до вивчення об'єктів наукового дослідження;
- г) простий підхід до вивчення об'єктів наукового дослідження.

37. При формулюванні наукової новизни важливо враховувати три основні умови:

- а) зазначення переліку наукових праць, які дослідив науковець; впровадження новизни у практичну діяльність;
- б) розкриття результату; визначення рівня новизни отриманого результату; оцінкою нових результатів є їх розгорнутий і чіткий виклад;
- в) визначення наукових фактів, які вивчено під час здійснення наукового дослідження; уточнення вже відомих результатів дослідження;
- г) оцінка вже відомих результатів досліджень інших учених, формальне, нічим не підкріплене запевнення в нових результатах дослідження.

38. Завдання наукового дослідження:

- а) деталізований перелік дій, які мають бути проведені в ході наукового дослідження з метою реалізації його мети;
- б) визначення взаємопов'язаних елементів наукового дослідження;
- в) авторська стратегія здобуття нових знань про об'єкт та предмет дослідження;
- г) визначення предмета наукового дослідження, і поділ його на групи за певними ознаками з метою вивчення та наукового узагальнення.

39. Бухгалтерський, фінансовий та управлінський облік; фінансовий, економічний та стратегічний аналіз – це:

- а) предмети наукових досліджень;
- б) явища наукових досліджень;
- в) галузі наукових досліджень;
- г) об'єкти наукових досліджень.

40. Найтиповіші помилки, яких припускаються при формулюванні наукової новизни, є такими:

а) присутній зв'язок між одержаними раніше і новими результатами; наукова новизна відрізняється від актуальності теми; висновки до розділів містять власну думку науковця;

б) немає зв'язку між одержаними раніше і новими результатами, тобто наступності; новизна взята із наукових праць інших учених; новизна ідентична меті наукового дослідження;

в) новизна підміняється актуальністю теми; у працях стверджується, що це питання не розглядалося в конкретних умовах; висновки до розділів мають характер констатації;

г) висновки до розділів є самоочевидними твердженнями, з якими справді не можна сперечатися; присутній зв'язок між новими і майбутніми результатами наукових досліджень.

ТЕМА 4. МЕТОДИКА ВИКОНАННЯ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

План заняття:

1. Загальнонаукові методи дослідження.
2. Методи теоретичних досліджень.
3. Критерії вибору методології дослідження.
4. Конкретно-наукові (емпіричні) методи дослідження.
5. Процедури у наукових дослідженнях.
6. Підходи та критерії вибору методів в економічних дослідженнях.

Дайте відповіді на питання:

1. Висвітліть класифікацію конкретно-наукових (емпіричних) методів дослідження та їх методичні прийоми.

2. Визначіть зміст і застосування органолептичних методичних прийомів у наукових дослідженнях з наведених нижче, і дайте їм обґрунтування:

- це проведення інвентаризації об'єктів у натурі;
- це контрольні заміри робіт;
- вибіркові і суцільні статистичні спостереження;
- технологічні й хіміко-технологічні дослідження;
- експертизи проектів і кошторисної документації;
- методичні прийоми дотикового характеру, коли дослідження проводиться способом безпосереднього дотику до об'єктів спостереження (інвентаризація,

контрольні заміри робіт, статистичні спостереження, технологічні й хіміко-технологічні дослідження, експертизи різних видів).

3. Розкрийте зміст розрахунково-аналітичних методичних прийомів і процедур та застосування їх у наукових дослідженнях.

4. Розкрийте інформаційне моделювання (інформаційний образ), його суть і застосування у наукових дослідженнях.

5. Дайте характеристику економіко-математичних методів і застосування їх у наукових дослідженнях.

6. Дайте визначення поняттю “процедура”.

7. На які за призначенням у застосуванні прийомів дослідження можна поділити процедури?

8. Визначте зміст науково-дослідних процедур та їх застосування, з наведених нижче:

- методичні прийоми наукового дослідження;
- дії науковця в процесі дослідження;
- функції дослідного процесу;
- система методичних дій над об’єктами дослідження, які виконуються з метою пізнання, перетворення або вдосконалення їх процедури;
- це інструментарій застосування науково-методичних прийомів дослідження (організаційні, технологічні, аналітичні, нормативно-правового регулювання, лічильні та ін.).

Реферативні виступи:

1. Напрями і вибір теми наукового дослідження..
2. Роль особистості вченого в науці.
3. Принципи організації праці у науковій діяльності.

Практичні завдання

1. Під час здійснення наукових досліджень свідоме застосування науково обґрунтованих методів слід розглядати як найсуттєвішу умову отримання нових знань на основі здобутих наукових фактів. Покажіть у табличній формі найбільш поширені класифікаційні ознаки наукових методів та їх характеристику із наведенням власних прикладів.

2. Покажіть у табличній формі види і приклади спостережень у бухгалтерських наукових дослідженнях. Уточніть, це про що? Вид спостереження Характеристика Приклад

3. У бухгалтерських наукових дослідженнях широко використовують емпіричні експериментальні методи. Наведіть у табличній формі найбільш поширені емпіричні експериментальні методи, їх характеристику та приклади.

Рекомендована література:

[3], [4], [10], [11], [12]

Тестові завдання:

1. Узагальнюючи конкретно-наукові методичні прийоми, які

застосовуються у різних економічних науках, їх можна об'єднати у такі групи:

- а) органолептичні, розрахунково-аналітичні;
- б) органолептичні, розрахунково-аналітичні, документалістики;
- в) органолептичні, документалістики;
- г) всі відповіді невірні.

2. Вибіркові та суцільні спостереження належать до методичних прийомів:

- а) органолептичних;
- б) розрахунково-аналітичних;
- в) економіко-математичних;
- г) всі відповіді невірні.

3. Метод дослідження об'єкта (виробу, процесу, структури) за його функцією і вартістю, який застосовується при вивченні ефективності використання матеріальних і трудових ресурсів – це:

- а) економічний аналіз; статистичні розрахунки;
- б) функціонально-вартісний аналіз;
- в) економіко-математичні методи.

4. Інформаційна сукупність, яка подає досліджуваний об'єкт у вигляді моделі – це:

- а) інформаційне моделювання;
- б) дослідження документів;
- в) нормативно-правове регулювання;
- г) всі відповіді невірні.

5. Поняття, яке встановлює виконання певних дій, особами праці над предметами праці з метою пізнання, перетворення або вдосконалення їх для досягнення оптимуму – це:

- а) метод;
- б) науково-дослідна процедура;
- в) суб'єкт;
- г) процедура.

6. Система методичних дій на суб'єкти і об'єкти процесу розширеного відтворення необхідного продукту, які здійснюються з метою їх пізнання і удосконалення – це:

- а) метод;
- б) науково-дослідна процедура;
- в) суб'єкт;
- г) процедура.

7. Процедури за призначенням у застосуванні прийомів дослідження можна поділити на:

- а) організаційні та моделюючі;
- б) нормативно-правові, аналітичні та розрахункові;
- в) лічильно-обчислювальні, логічні, порівняльно-зіставлявальні;
- г) всі відповіді вірні.

8. Процедури, які застосовуються при перевірці кількісної

характеристики об'єктів дослідження – це:

- а) порівняльно-зіставлявальні;
- б) аналітичні;
- в) лічильно-обчислювальні;
- г) розрахункові.

9. Система правил використання методів, прийомів та способів для проведення будь-якого дослідження – це:

- а) науково-дослідна процедура;
- б) методологія;
- в) методика дослідження;
- г) всі відповіді невірні.

10. Фундаментальним, узагальненим методом пізнання дійсності є:

- а) діалектичний метод;
- б) економіко-математичні методи;
- в) метод спостереження;
- г) метод узагальнення.

ТЕМА 5. ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

План заняття:

1. Класифікація інформаційного забезпечення науково-дослідного процесу.
2. Бібліотечно-бібліографічні джерела інформації у наукових дослідженнях.
3. Бібліографічні джерела економічної інформації. Поняття автоматизованої системи обробки інформації (АСОІ).
4. Сучасні комп'ютерні технології та Інтернет в економічних дослідженнях.

Дайте відповіді на питання:

1. В чому суть інформаційного забезпечення наукових досліджень?
2. Назвіть класифікацію інформації, яка використовується у наукових дослідженнях?
3. Що таке бібліографія?
4. Яке призначення бібліографії у дослідженнях?
5. Які існують бібліографічні джерела економічної інформації?
6. Назвіть класифікацію бібліографічних джерел економічної інформації?
7. На які види поділяються бібліографічні літературні джерела інформації залежно від цільового призначення?
8. Зміст і призначення інформаційно-пошукових мов бібліографічних фондів?
9. Що таке УДК та ББК?
  1. Що таке каталог?
  2. Які є основні види каталогів?

3. Хто є суб'єктами інформаційних відносин?
4. Охарактеризуйте поняття автоматичної системи обробки інформації.
5. За якими ознаками можна класифікувати АСОІ?
6. Назвіть основні властивості інформації.
7. Залежно від мети функціонування та завдань, які покладені на АС на етапах збору та змістової обробки даних, які типи АС розрізняють?
8. Які види інтелектуальних АС розрізняють?
9. На які 4 етапи поділяється процес моделювання?
10. В яких розділах сучасної економічної науки вивчаються математичні моделі і методи?
11. За якими ознаками класифікуються економіко-математичні моделі?
12. За якою ознакою економіко-математичні моделі поділяються на статистичні і динамічні?
13. Охарактеризуйте проблеми побудови економіко-математичних моделей.

Реферативні виступи:

1. Самостійна робота магістра в системі навчального процесу.
2. Логіка наукового дослідження.

Практичні завдання

1. У науковій літературі виділяють різноманітні ознаки класифікації інформації. Відобразіть у табличній формі найбільш поширені класифікаційні ознаки видів інформації.
2. Друковані джерела інформації – це друкована продукція, що пройшла редакційно-видавничу обробку, наприклад, підручники, посібники, журнали, брошури тощо. Відобразіть у табличній формі класифікацію друкованих джерел інформації, які можуть бути використані у бухгалтерських наукових дослідженнях: Тип друкованого джерела інформації Характеристика
3. Пошук джерел інформації для проведення наукових досліджень є одним із ключових етапів наукового дослідження. Покажіть схематично ряд критеріїв, які необхідні для пошуку джерел інформації для наукових досліджень у галузі бухгалтерського обліку.

Рекомендована література:

[1] 27-35, [15]

Тестові завдання:

1. *Оберіть неправильне твердження. Інформація – це:*

- а) одне із загальних понять науки, що означає певні відомості, сукупність якихось даних, знань тощо;
- б) сукупність даних, що містяться на матеріальних носіях і використовуються у процесі прийняття рішень;
- в) може відслідковуватися і подаватися тривалий проміжок часу в хронологічному порядку;

г) детальна, систематизована подача певного відібраного матеріалу, але без будь-якого аналізу.

2. Вторинні документи:

а) містять безпосередньо результати наукових досліджень, проектно-конструкторських робіт, виробничої діяльності тощо;

б) містять відомості фактичного характеру, що є недоречними при виробництві інформаційних продуктів і наданні послуг, необхідних для інформаційного забезпечення;

в) є результатом аналітико-синтетичної переробки первинних документів, інформують користувачів про наявність та зміст опублікованих і неопублікованих документів;

г) передають дослівно зміст первинних документів для ознайомлення з результатами спостережень, експериментів, наукових досліджень, без будь-яких змін, висновків, пропозицій, критичних оцінок.

3. У бібліотеках використовують такі види основних каталогів:

а) каталог книг та каталог періодики;

б) систематичний і алфавітний;

в) алфавітний, тематичний та каталог періодики;

г) алфавітний, хронологічний та тематичний.

4. Розрізняють такі інформаційно-пошукові мови бібліографічних фондів:

а) ISBN, УДК, ББК;

б) ISBN, НТТР, ФТР;

в) УДК, ББК;

г) НТТР, ФТР, ІР, ТСР.

5. Усі галузі знань, відповідно до УДК поділені на:

а) 5 основних класів;

б) 21 відділ;

в) 10 відділів;

г) 10 основних розділів.

6. Які існують типи інформаційно-пошукових мов:

а) універсальна десяткова класифікація(УДК).

б) бібліотечно-бібліографічна класифікація(ББК).

В) жодна з відповідей не вірна

г) вірні варіанти а) і б).

7. Що лежить в основі індексів УДК?

А) інформаційно – пошукова система

Б) принцип десяткових дробів

В) всі вище зазначені відповіді вірні

Г) децимальна система

8. Модель у загальному розумінні – це:

а) специфічний об'єкт, що створюється в матеріальній, знаковій або концептуальній формі з метою одержання інформації про властивості, характеристики, взаємозв'язки об'єкта-оригінала довільної природи, що є суттєвими для задачі чи проблеми, яку розв'язує суб'єкт;

б) нове знання, одержане в процесі фундаментальних або прикладних наукових досліджень і зафіксоване на носіях наукової інформації у формі звіту, наукової праці, наукової доповіді, наукового повідомлення про науково-дослідницьку роботу, монографічного дослідження, наукового відкриття тощо;

в) пояснення явищ, процесів без проміжної аргументації, без усвідомлення всієї сукупності зв'язків, на основі яких робиться висновок;

г) фрагмент дійсності (предмет, являє, процес), на який спрямовано практичну або пізнавальну діяльність суб'єкта.

9. Що є основою інформаційно-пошукового апарату бібліотек:

а) відомості.

б) каталоги.

в) збірники.

г) браузер

10. На які види поділяються бібліографічні літературні джерела економічної інформації:

а) науково-дослідна література, навчальна література, науково-популярна література.

б) статистичні матеріали, практичні посібники.

в) праці відомих представників економічної думки, довідкова література.

г) усі вище перелічені варіанти вірні.

11. Інтернет – це:

а) всесвітня (глобальна) інформаційна мережа, яка з'єднує мільйони комп'ютерів (серверів) з метою спільного використання інформаційних ресурсів

б) сукупність інформаційних матеріалів

в) набір даних, систематизованих за певними ознаками

г) цілеспрямований добір відповідних інформативних показників

12. Моделювання – це:

а) створення та дослідження моделі процесів чи явищ

б) аналіз числових значень узагальнюючих характеристик сукупності

в) перевірка гіпотез за допомогою різних статистичних методів

г) немає правильної відповіді

13. Суб'єктами інформаційних відносин є:

а) фізичні та юридичні особи

б) держава

в) громадські чи комерційні організації

г) всі відповіді вірні

14. Автоматизовані системи державні, територіальні (регіональні), галузеві, об'єднань, підприємств або установ, технологічних процесів поділяються за ознакою:

а) За рівнем автоматизації процесів управління

б) За рівнем або сферою діяльності

в) За ступенем інтеграції функцій

г) За ступенем централізації обробки інформації

15. Системи що за результатами пошуку обчислюють значення арифметичних функцій є:

- а) Інформаційно-пошукові системи
- б) Інформаційно-управляючі, або управлінські, системи
- в) Інформаційно-довідкові системи
- г) Немає правильної відповіді

16. До інформаційних систем нового покоління належать:

- а) Інформаційно-пошукові системи
- б) Інформаційно-управляючі, або управлінські, системи
- в) Інформаційно-довідкові системи
- г) Немає правильної відповіді

17. В економіці України найпоширенішими є:

- а) інтелектуальні інформаційно-пошукові системи
- б) розрахунково-логічні системи
- в) експертні системи
- г) немає правильної відповіді

18. Властивість системи (середовища, засобів і технології її обробки), в якій циркулює інформація, що характеризується здатністю забезпечувати своєчасний безперешкодний доступ суб'єктів до зацікавленої інформації є:

- а) доступність інформації
- б) цілісність інформації
- в) конфіденційність інформації
- г) немає правильної відповіді

19. Властивість інформації, що вказує на необхідність введення обмежень на коло суб'єктів, що мають доступ до даної інформації є:

- а) доступність інформації
- б) цілісність інформації
- в) конфіденційність інформації
- г) немає правильної відповіді

20. Розділ економічної науки, що вивчає кількісні закономірності в економіці за допомогою кореляційно-регресійного аналізу є:

- а) економетрика
- б) математика
- в) математична економіка
- г) статистика

ТЕМА 6. ВПРОВАДЖЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

План заняття:

1. Способи оприлюднення та апробації наукових результатів.
2. Порядок проведення наукових конференцій, симпозіумів, семінарів.

Дайте відповіді на питання:

1. Дайте визначення терміну апробація.
2. Які основні способи апробації наукових результатів?
3. Що належить до опублікованих праць, які додатково відображають наукові результати дисертації?
4. За яких умов спеціалізовані вчені ради зобов'язані приймати до захисту дисертації на здобуття наукового ступеня доктора наук у вигляді опублікованої монографії?
5. За яких умов спеціалізовані вчені ради зобов'язані приймати до захисту дисертації на здобуття наукового ступеня доктора наук ?
6. За яких умов спеціалізовані вчені ради зобов'язані приймати до захисту дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата наук?
7. За яких умов наукові фахові журнали та інші періодичні наукові фахові видання можуть бути включені до переліків наукових фахових видань, що затверджує ВАК України?
8. Дайте визначення науковій конференції, семінару та симпозиуму.
9. Які основні етапи проведення наукових конференцій, симпозиумів, семінарів?
10. Охарактеризуйте кожен з етапів.
11. Що таке оргкомітет конференції?
12. Що зазначається в програмі конференції?
13. Яка інформація повинна міститися в регламенті конференції?

Реферативні виступи:

1. Система планування та організація підготовки магістрів у ВНЗ.
2. Економіко-статистичні методи в наукових дослідженнях.

Практичні завдання

1. Тези доповіді – це опубліковані до початку наукової чи науково-практичної конференції, з'їзду, симпозиуму попередні матеріали, що містять виклад основних аспектів планованої наукової доповіді. Покажіть у табличній формі основне призначення тез та охарактеризуйте їх із наведенням прикладів.

2. Сформуйте основні блоки інформації першого типу тез “Постановка проблеми або завдання” на тему “Бухгалтерський облік і контроль витрат”.

3. Сформуйте основні блоки інформації другого типу тез “Результати досліджень” на тему “Бюджетування витрат”.

Рекомендована література:

[3], [4], [10], [11], [17]

Тестові завдання:

1. Апробація –це:

- а) Метод оцінки якості виконаної роботи на основі вивчення, аналізу та обстеження;
- б) Впровадження у практику результатів дослідження;

- в)Виконання досліджень;
- г)Створення нової інформаційної бази.

2. Мінімальну кількість та обсяг публікацій, які розкривають основний зміст докторських і кандидатських дисертацій, визначає :

- а)ВАК;
- б)Аспірант;
- в)Докторант;
- г)Опонент.

3. Спеціалізовані вчені ради зобов'язані приймати до захисту дисертації на здобуття наукового ступеня доктора наук у вигляді опублікованої монографії, якщо тираж:

- а)не менше 400 примірників;
- б)не менше 200 примірників;
- в)не менше 100 примірників;
- г)не менше 300 примірників.

4. Спеціалізовані вчені ради зобов'язані приймати до захисту дисертації на здобуття наукового ступеня доктора наук за наявності:

- а)не менше 20 публікацій;
- б)не менше 30 публікацій;
- в)не менше 40 публікацій;
- г)не менше 50 публікацій.

5. Скільки статей може бути опубліковано у електронних наукових фахових виданнях для дисертації на здобуття наукового ступеня доктора наук?

- а) не більше 10 статей;
- б) не більше 5 статей;
- в)не більше 3 статей;
- г)не більше 2 статей.

6. Визначення доцільності проведення наукових і науково-технічних нарад, конференцій, з'їздів, симпозіумів і семінарів покладається на

- а) державу;
- б) установи, які їх організують і здійснюють фінансування;
- в) Верховну Раду України;
- г) ВАК України.

7. Що здійснюється на першому етапі проведення наукових конференцій, симпозіумів, семінарів?

- а)Визначення доповідачів та учасників;
- б)Створення оргкомітету;
- в) Культурна програма;
- г) Визначення теми.

8. Що здійснюється на другому етапі проведення наукових конференцій, симпозіумів, семінарів?

- а)Визначення доповідачів та учасників;
- б)Створення оргкомітету;
- в)Культурна програма;

г)Визначення теми.

9. Що здійснюється на третьому етапі проведення наукових конференцій, симпозіумів, семінарів?

- а)Визначення доповідачів та учасників;
- б)Створення оргкомітету;
- в)Культурна програма;
- г)Визначення теми.

10. В регламенті роботи конференції зазначається:

- а) Тривалість доповіді;
- б) Тривалість виступів;
- в)Тривалість участі у дискусіях;
- г)Все перераховане вище.

11. В програмі конференції зазначається:

- а)Тривалість виступу;
- б)Тривалість участі у дискусіях;
- в)Тема виступу;
- г)Все перераховане вище.

12. В програмі конференції, крім теми виступу зазначається:

- а) Тривалість виступу;
- б)Тривалість участі у дискусіях;
- в)Доповідач;
- г)Культурна програма.

14. Хто входить до складу оргкомітету конференції?

- а) Голова оргкомітету;
- б) Заступник голови оргкомітету;
- в) Члени оргкомітету;
- г) Всі перераховані вище.

15. Конференції, симпозіуми, семінари, форуми за статусом можуть бути:

- а) міжнародні, всеукраїнські, міжвузівські, внутрішньо вузівські;
- б)міжвузівські, внутрішньо вузівські; в)міжнародні, всеукраїнські; г)Немає правильної відповіді.

16. Конференції, симпозіуми, семінари називаються міжнародними, якщо:

- а) 50% учасників запрошені з інших країн;
- б) 60% учасників запрошені з інших країн;
- в) Є учасники запрошені з інших країн;
- г) Немає правильної відповіді.

17. Наукова конференція – це:

- а) нарада фахівців однієї або кількох країн з певних наукових питань;
- б) один з основних видів навчально-практичних занять членів наукових гуртків; в)збори, нарада наукових та інших організацій для обговорення певних проблем і питань;
- г) Немає правильної відповіді.

18. Семінар – це :

- а) нарада фахівців однієї або кількох країн з певних наукових питань;
- б) один з основних видів навчально-практичних занять членів наукових гуртків;
- в) збори, нарада наукових та інших організацій для обговорення певних проблем і питань;
- г) немає правильної відповіді.

19. Симпозіум – це:

- а) нарада фахівців однієї або кількох країн з певних наукових питань;
- б) один з основних видів навчально-практичних занять членів наукових гуртків;
- в) збори, нарада наукових та інших організацій для обговорення певних проблем і питань;
- г) немає правильної відповіді.

20. Розповсюдження інформації, пов'язаної з проведенням республіканських, міжреспубліканських та міжнародних наукових заходів, здійснює:

- а) республіканське інформаційне об'єднання "УкрНТІ";
- б) ВАК;
- в) КМУ;
- г) Аспірант.

21. Науковий результат — це:

- а) нове знання, одержане в процесі фундаментальних або прикладних наукових досліджень та зафіксоване на носіях наукової інформації;
- б) публічне схвалення та оцінка, ствердження та визнання;
- в) літературний виклад результатів;
- г) всі відповіді правильні.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ З ДИСЦИПЛІНИ "НАУКОВІ ДОСЛІДЖЕННЯ З БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ»

Завдання 1

Сформувати бібліографічний показчик (алфавітний та тематичний) по обраній темі випускної роботи, переглянувши літературу за останні 5-10 років.

Завдання 2

Обґрунтувати вибрану тему випускної роботи, сформулювавши проблему, актуальність, необхідність, основні завдання дослідження та її практичне застосування.

Завдання 3

Складіть тематичний конспект на основі обраних тем випускної роботи. Вивчення літератури необхідно починати з праць, де проблема відображається в цілому (підручники, навчальні посібники), а потім перейти до вузких досліджень (статті, монографії).

Завдання 4

Складіть попередній план випускної роботи, а також календарний графік термінів написання вступу, основних розділів, висновків та закінчення чорнового варіанту роботи.

Завдання 5

На основі наведеної нижче тематики наукових робіт визначити актуальність, мету, завдання, предмет, об'єкти, методи дослідження та практичне значення кожної із тем:

1. Автоматизація бухгалтерського обліку – найважливіший напрямок вдосконалення бухгалтерського обліку.
2. Міжнародні бухгалтерські стандарти як цілісна та динамічна система бухгалтерського обліку і її застосування в різних умовах.
3. Професія бухгалтера в сучасному суспільстві і її майбутнє.
4. Проблеми розвитку фінансового обліку і аналізу в сучасних умовах.
5. Проблеми розвитку управлінського обліку і аналізу в сучасних умовах.
6. Порівняльна характеристика внутрішнього і зовнішнього аудиту і їх роль в умовах ринкової економіки.
7. Контролінг як система управління прибутком економічних суб'єктів.
8. Первинні облікові документи як основа ведення бухгалтерського обліку, основні напрямки вдосконалення роботи з ними.
9. Податкова система України і шляхи її вдосконалення.
10. Порівняльна характеристика систем бухгалтерського обліку України і зарубіжних країн.

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ З ДИСЦИПЛІНИ

«Наукові дослідження в бухгалтерському обліку»

1. Визначення змісту науки залежно від ролей, які вона виконує в суспільстві.
2. Функції науки.
3. Визначення наукової діяльності та її форми.
4. Напрямки наукової інтеграції України у світове співтовариство в умовах глобалізації науки.
5. Форми міжнародного наукового співробітництва.
6. Визначення змісту понять: науковий закон, науковий факт, категорія, принцип, постулат, правило, теорія?
7. Діюча в Україні класифікація наук, затверджена ВАК.
8. Характеристика організації наукової діяльності в Україні.
9. Законодавчо-нормативні акти, що регулюють наукову діяльність в Україні.
10. Визначення понять наукове дослідження, “науково-дослідний процес”.
11. Об’єкт та предмет наукового дослідження.
12. Визначення поняття “фактора” та його вплив на досліджуваний об’єкт.
13. Класифікація об’єктів наукового дослідження.
14. Визначення понять “метод”, “методика” та “методологія”.
15. Класифікація методів наукового дослідження.
16. Характеристика методів пізнання.
17. Склад загальнонаукових методів досліджень.
18. Характеристика часткових методів.
19. Характеристика процесу наукового дослідження.
20. Основні етапи науково-дослідного процесу.
21. Характеристика організаційного етапу.
22. Характеристика дослідного етапу наукового дослідження.
23. Характеристика етапу узагальнення, апробації та реалізації результатів дослідження.
24. Суть загальнонаукового методу аналогії?
25. Умови при яких гіпотеза перетворюється на наукову теорію.
26. Стадії розвитку гіпотези та їх характеристика.
27. Зміст емпіричних методів та застосування їх у наукових дослідженнях.
28. Переваги методу формалізації.
29. Зміст поняття „методика дослідження теми”.
30. Основні складові структури методики досліджень теми та їх характеристика.
31. Зміст і застосування органолептичних методичних прийомів у наукових дослідженнях.
32. Зміст розрахунково-аналітичних методичних прийомів і процедур та застосування їх у наукових дослідженнях.

33. Інформаційне моделювання (інформаційний образ), його суть і застосування у наукових дослідженнях.
34. Характеристика економіко-математичних методів і застосування їх у наукових дослідженнях.
35. Визначення поняття “процедура”.
36. Зміст науково-дослідних процедур та їх застосування.
37. Визначення науки, її змісту та об’єкту.
38. Складові системи економічних наук.
39. Предмет дослідження системи економічних наук.
40. Діюча в Україні класифікація наук, затверджену ВАК.
41. Основні напрямки економічних досліджень.
42. Сутність та значення наукової проблеми.
43. Послідовність висунення наукової проблеми
44. Основні визначення поняття «наукова проблема».
45. Основні ознаки, які виділяють наукову проблему від наукової теми.
46. Сутність процесу постановки наукової проблеми.
47. Основні об’єктивні та суб’єктивні фактори, які впливають на вибір наукової проблеми.
48. Основні принципи вибору наукової проблеми.
49. Критерії та принципи, які висуваються до вибору наукової теми.
50. Суть інформаційного забезпечення наукових досліджень.
51. Класифікація інформації, яка використовується у наукових дослідженнях.
52. Призначення бібліографії у дослідженнях.
53. Класифікація бібліографічних джерел економічної інформації.
54. Види бібліографічних літературних джерел інформації залежно від цільового призначення.
55. Зміст і призначення інформаційно-пошукових мов бібліографічних фондів.
56. Поняття УДК, ББК та каталогів.
57. Поняття автоматичної системи обробки інформації.
58. Основні властивості інформації.
59. Проблеми побудови економіко-математичних моделей.
60. Визначення терміну апробація.
61. Основні способи апробації наукових результатів.
62. Визначення наукової конференції, семінару та симпозіуму.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

з дисципліни

“Наукові дослідження в бухгалтерському обліку”

НАВЧАЛЬНО- МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Опорний конспект лекцій з дисципліни «Наукові дослідження в бухгалтерському обліку» для магістрів спеціальності 071 “Облік і оподаткування” // Укладач: к.е.н, проф. Білоус О.С. — Тернопіль: ТНТУ, 2019. – 75с.
2. Методичні вказівки і завдання для практичних занять з дисципліни “Наукові дослідження в бухгалтерському обліку ” для магістрів спеціальності 071 “Облік і оподаткування” // Укладач: к.е.н, проф. Білоус О.С. — Тернопіль: ТНТУ, 2019. – 32 с.
3. Методичні вказівки і завдання для виконання самостійної роботи з дисципліни “Наукові дослідження в бухгалтерському обліку ” для магістрів спеціальності 071 “Облік і оподаткування” // Укладач: к.е.н, проф. Білоус О.С. — Тернопіль: ТНТУ, 2019.- 31 с.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова:

1. Бірта Г. Методологія і організація наукових досліджень / Бірта Г., Бургу Ю.. - К.: ЦУЛ, 2014. - 142с.
2. Власенко Л. Методологія наукових досліджень: Навчальний посібник / Власенко Л. , А. Ладанюк, В. Кишенько.. - К.: Ліра-К, 2018. - 352с.
3. Євтушенко М. Ю. Методологія та організація наукових досліджень: Навчальний посібник. / Євтушенко М.Ю., Хижняк М.І. - К.: ЦУЛ, 2019. - 350с.
4. Єріна А.М. Методологія наукових досліджень: навчальний посібник / [А.М. Єріна, В.Б. Захожай, Д.Л. Єрін]-К.:ЦУЛ,2004 .-212 с. – (В наявності у бібліотеці ТНТУ)
5. Колісниченко Е.В. Основи наукових досліджень / Колісниченко Е.В. – Суми: Сумський державний університет, 2012. – 83с.
6. Конверський А.Є. Організація та методологія наукових досліджень: навчальний посібник / А.Є. Конверський.-К.:ЦУЛ,2010 .-350 с. – (В наявності у бібліотеці ТНТУ)
7. Конверський А. Основи методології та організації наукових досліджень / Конверський А.. - К.: ЦУЛ, 2016. - 352с.
8. Корягін М. Основи наукових досліджень: Навчальний посібник / Корягін М.. - Харків: Алерта, 2014. - 622 с.
9. Крушельницька О.В. Методологія і організація наукових досліджень: Навч. посібник / О. В. Крушельницька. - К.: Кондор, 2006.- 206с. – (В наявності у бібліотеці ТНТУ)
10. Макогон Ю. В. Основи наукових досліджень в економіці: навч. посіб./ Ю. В.Макогон, В. В.Пилипенко.- [2-ге вид.]. - Донецьк: Альфа-прес, 2007.- 144с. – (В наявності у бібліотеці ТНТУ)

11. П'ятницька-Позднякова І. С. Основи наукових досліджень у вищій школі: Навч. посібник / І. С. П'ятницька-Позднякова. - К., 2003. - 116 с. – (В наявності у бібліотеці ТНТУ)
12. Романчиков В. І. Основи наукових досліджень [Текст] : навч. посібник / В. І. Романчиков. - К. : Центр учбової літератури, 2007. - 255 с. – (В наявності у бібліотеці ТНТУ)
13. Соловйов С. М. Основи наукових досліджень [Текст] : навч. посібник / С. М. Соловйов. - К. : Центр учбової літератури, 2007. - 175 с. – (В наявності у бібліотеці ТНТУ)
14. Стеченко Д. М. Методологія наукових досліджень [Текст] : підручник / Д. М. Стеченко, О. С. Чмир. - [2-ге вид., переробл. і доповн.]. - К. : Знання, 2007. - 318 с. – (В наявності у бібліотеці ТНТУ)
15. Шейко В. М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності : підручник / В. М. Шейко, Н. М. Кушнарєнко. - [6-те вид., переробл. і доповн.]. - К. : Знання, 2008. - 310 с. – (В наявності у бібліотеці ТНТУ)

Допоміжна:

1. Бенько М. М. Інформаційні системи і технології в бухгалтерському обліку : монографія / М. М. Бенько - К. : КНТЕУ, 2010. - с. 336.
2. Библиографическая запись [Текст] : Основные стандарты / сост. А. А. Джиги [и др.] ; Рос. кн. палата. — М. : [б. и.], 2006. — С. 93—127.
3. Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання [Текст] : (ГОСТ 7.1—2003, IDT) : ДСТУ ГОСТ 7.1:2006. — Чинний з 2007—07—01. — К. : Держспоживстандарт України, 2007. — III, III, 47 с. ; 29 см. — (Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи) (Національний стандарт України).
4. Білуха М. Т. Методологія наукових досліджень: Підручник / М. Т. Білуха. — К. : АБУ, 2002. — 480 с.
5. Бухгалтерський облік: збірник систематизованого законодавства [уклад. Я. Кавторєв]. — [вид. 11-е, переробл. і доп.]. — Х. : Фактор, 2007. — 672 с.
6. Вовканич С. Активізація наукової діяльності молоді в системі інноваційного розвитку [Текст] / С. Вовканич, О. Риндзак ; НАН України, Ін-т регіон. дослідж. — Л. : ІРД НАН України, 2006. — 184 с.
7. Довідник здобувача наукового ступеня [Текст] : зб. нормат. док. та інформ. матеріалів з питань атестації наук. кадрів вищ. кваліфікації / [упорядкув. Ю.І. Цеков] ; за ред. Р.В. Бойка. — 3-тє вид., виправл. Та доповн. — К. : Ред. «Бюл. Вищ. атестат. коміс. України»: Толока, 2006. — 72 с.
8. Економічні дослідження (методологія, інструментарій, організація, апробація) : навч. посіб.; за ред. А.А. Мазаракі. - К. : КНТЕУ, 2010. — 280 с.
9. Каліцький Б. А. Прикладне наукознавство [Текст] / Б. А. Каліцький ; НАН України, Центр дослідж. наук.-техн. потенціалу та історії науки ім. Г. М. Доброва. — К. : Фенікс, 2007. — 464 с.

10. Ковальчук В. В. Основи наукових досліджень: Навч. посібник/ В. В.Ковальчук, Л. М.Моїсєєв. - [2-ге вид., перероб. і доп.]. - К. : Вид. Дім "Професіонал", 2004.- 208с.
11. Кузнецова С. А. Бухгалтерський облік в управлінні підприємством: навч. посібник / С. А. Кузнецова / Таврійський держ. агротехнологічний ун-т. – Мелітополь : Видавничий будинок ММД, 2008. – 230 с.
12. Кушнарєнко Н. М. Наукова обробка документів: Підручник / Н. М. Кушнарєнко, В. К. Удалова. - [4-те вид., перероб. і доп.]. - К. : Знання, 2006. - 331 с. - (Вища освіта ХХІ століття).
13. Малюга Н. М. Наукові дослідження в бухгалтерському обліку: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних заходів. / Н. М. Малюга; за ред. проф. Ф. Ф. Бутинця. – Житомир: ПП “Рута”, 2003. – 476 с.
14. Ніколаєнко С. М. Наукові дослідження в університетах – визначальний чинник зростання якості освіти [Текст] / С. М. Ніколаєнко. – К. : Прок-Бізнес, 2007. – 175 с.
15. Оформлення результатів наукових досліджень в бухгалтерському обліку. Навчально-методичний посібник для студентів вищих навчальних закладів / Сост. Краснов О. М., Гришко Н. В., Рогозян Л. Є. – Алчевськ: ДонДТУ, 2005. – 60 с.
16. Переліки та форми документів, які використовуються при атестації наукових та науково-педагогічних працівників [Текст] / Бюл. ВАК України. – 2007. – № 6. – С. 2-48.
17. Пилипчук М. І. Основи наукових досліджень: Підручник / М. І. Пилипчук, А. С. Григор'єв, В. В. Шостак. - К.: Знання, 2007. - 270 с.
18. Приклади оформлення бібліографічного опису // Бюлетень ВАК України, №3, 2008 (Форма 23, С. 9–13).
19. Філіпенко А. С. Основи наукових досліджень: конспект лекцій; посібник / А. С. Філіпенко. - К. : Академвидав, 2004.- 208с.- (Альма Матер).
20. Цехмістрова Г. С. Основи наукових досліджень. Навчальний посібник / Г. С. Цехмістрова. - Київ: Видавничий Дім «Слово», 2003.- 240 с.
21. Чижевська Л. В. Бухгалтерський облік: розвиток методології, професійне навчання: Монографія / Л. В. Чижевська. – Житомир: ЖДТУ, 2006. – 304 с.
22. Шайкан А. В. Бухгалтерський облік у прийнятті управлінських стратегічних рішень: монографія / А. В. Шайкан. – К. : КНЕУ, 2009. – 304 с.

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Стан і перспективи науки в Україні // <https://ua.112.ua/mnenie/chomu-ukrainska-nauka-dosi-ne-mozhe-vybratysia-z-iamy-481954.html>
2. Чому українська наука досі не може вибратися з ями <https://i-soc.com.ua/ua/news/stan-i-perspektivi-nauki-v-ukraini-za-danimi-sociologichnih-doslidzhen.-naukova-dopovid-t.o.-petrushinoi>

3. Мінфін планує перейти до нової системи фінансування наукових досліджень // <https://www.kmu.gov.ua/ua/news/minfin-planuye-perejti-do-novoyi-sistemi-finansuvannya-naukovih-doslidzhen>